

บทที่ 9 การประกันสุขภาพ

บรรยายโดย: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.हरषा कल्याणर्तर्पण्

หัวข้อเนื้อหาประจำบท

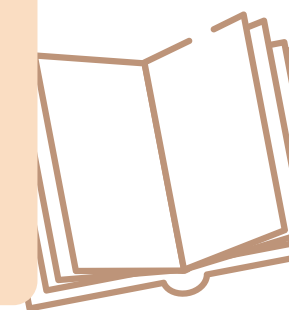
1. ความหมายของการประกันสุขภาพ
2. การสร้างหลักประกันสุขภาพ
3. ลักษณะสำคัญของการประกันสุขภาพ
4. แบบของการประกันสุขภาพ
5. ความคุ้มครองการประกันสุขภาพ
6. ปัจจัยการกำหนดอัตราเบี้ยประกันสุขภาพ
7. การบริหารความเสี่ยงภัยการประกันสุขภาพ

การประกันสุขภาพ

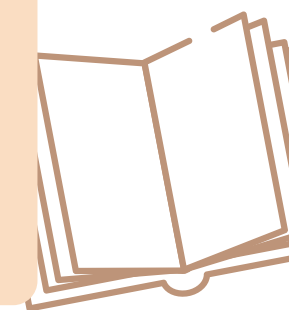
สุขภาพเป็นสิ่งสำคัญต่อการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข การมีเครื่องมือบริหารความเสี่ยงด้านสุขภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากปัจจุบันมีโรคภัยและอุบัติเหตุเกิดขึ้นมากมาย ค่ารักษาพยาบาลมีแนวโน้มสูงขึ้น การทำประกันสุขภาพจึงเป็นทางเลือกในการโอนความเสี่ยงไปยังบริษัทประกันภัย เพื่อรับการชดเชยค่ารักษาพยาบาลและค่าบริการทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วยหรือเกิดอุบัติเหตุ โดยผู้เอาประกันภัยจะได้รับค่าสินไหมทดแทนตามความเสียหายจริง แต่ไม่เกินวงเงินที่ระบุในกรมธรรม์ สามารถเลือกซื้อความคุ้มครองได้หลากหลายรูปแบบจากบริษัทประกันภัยต่าง ๆ

ความหมายของการประกันสุขภาพ

การประกันสุขภาพคือการที่บริษัทประกันภัยชดเชยค่ารักษาพยาบาลเมื่อผู้เอาประกันภัยเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย, 2560) ครอบคลุมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าห้องพัก ค่าอาหาร ค่ายา และค่าบริการทางการแพทย์อื่น ๆ (สมาคมประกันวินาศภัย, 2549) รวมถึงการชดเชยรายได้ที่สูญเสียไปจากการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บ (สมาคมประกันวินาศภัย, 2549; ฐิติวดี ชัยรัตน์, 2560) โดยสรุปคือ การประกันสุขภาพเป็นการคุ้มครองค่าใช้จ่ายจากการเจ็บป่วยบาดเจ็บ และการสูญเสียรายได้ตามเงื่อนไขที่ระบุในกรมธรรม์

การสร้างหลักประกันสุขภาพ

สุขภาพที่ดีเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ การดูแลสุขภาพจึงเป็นเรื่องสำคัญ ทั้งการออกกำลังกาย กินอาหารดี และทำจิตใจให้แจ่มใส ปัญหาด้านสุขภาพที่ประชาชนมักเจอมี 3 อย่าง

- **ปัญหาทางกายภาพ:** อยู่ไกลสถานพยาบาล เดินทางลำบาก
- **ปัญหาทางการเงิน:** ค่ารักษาบางโรคแพง แม้มีบริการรัฐ แต่ไม่ครอบคลุม
- **ปัญหาด้านบริการ:** ขาดแคลนเครื่องมือแพทย์ บุคลากรไม่พอ หรือบริการไม่ดี

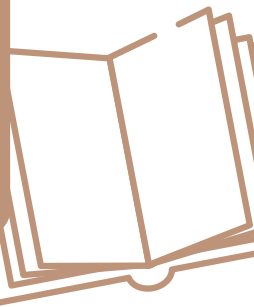
รัฐบาลต้องเข้ามาดูแล โดยสร้างหลักประกันสุขภาพแก้ 3 ปัญหานี้ ด้วย 3 แนวทาง

- **สร้างสถานพยาบาล:** เพิ่มและกระจายสถานพยาบาล สร้างคมนาคมขนส่ง จัดหาเครื่องมือแพทย์ และเพิ่มบุคลากร
- **ลดภาระค่าใช้จ่าย:** จัดระบบประกันสุขภาพให้ประชาชนไม่ต้องจ่ายค่ารักษา หรือจ่ายน้อยที่สุด
- **พัฒนาคุณภาพบริการ:** ฝึกอบรมบุคลากร และกำหนดมาตรฐานการให้บริการที่ดี

ลักษณะสำคัญของการประกันสุขภาพ

การประกันสุขภาพช่วยลดภาระค่ารักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย โดยมีผู้เกี่ยวข้อง 3 ฝ่าย ได้แก่ ผู้ป่วย ผู้ให้บริการทางการแพทย์ และบริษัทประกันภัย ซึ่งกำหนดเงื่อนไขการจ่ายค่าบริการและสิทธิประโยชน์ ผู้ป่วยจ่ายเบี้ยประกันเข้ากองทุนล่วงหน้า เพื่อให้กองทุนจ่ายค่ารักษาเมื่อเจ็บป่วย ทำให้ภาระทางการเงิน ณ จุดบริการต่ำ หรือไม่ต้องจ่ายเลย ระบบประกันสุขภาพรวบรวมและกระจายความเสี่ยงทางการเงิน ช่วยลดภาระทางการเงินของแต่ละบุคคลและสร้างความเท่าเทียมกันในสังคม

แบบของการประกันสุขภาพ

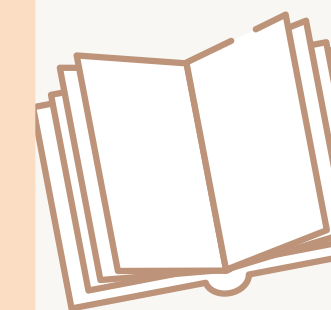
เสาวคนธ์ รัตนวิจิตราศิลป์ (2548) กล่าวว่า การประกันสุขภาพมีลักษณะคล้ายและแตกต่างกันในแต่ละประเทศ แต่มีเป้าหมายเดียวกันคือสร้างสุขภาพที่ดี โดยมีรูปแบบหลัก 4 ประเภท

1. ประกันสุขภาพแห่งชาติ:

- ครอบคลุมประชากรทั้งประเทศ บริหารโดยรัฐบาล
- แหล่งเงินหลักมาจากภาษี (เช่น อังกฤษ, ออสเตรเลีย) หรือภาษีบวกเบี้ยประกัน (เช่น จีน, ไต้หวัน)
- ทุกคนมีสิทธิใช้บริการเท่าเทียมกัน

2. ประกันสังคม:

- ผู้มีสิทธิจ่ายเงินเข้ากองทุนตามรายได้ (หักจากเงินเดือน)
- นายจ้างและรัฐบาลอาจสมทบ
- ตั้งกองทุนเฉพาะ (เช่น ไทย, เยอรมนี)

แบบของการประกันสุขภาพ

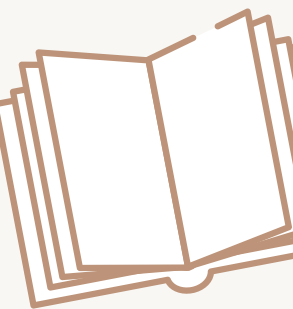

3. ประกันเอกชน

- ซื้อประกันโดยจ่ายเบี้ยประกัน
- เบี้ยประกันตามความเสี่ยง (ผู้สูงอายุจ่ายมากกว่า)
- สัญญาประกันระบุเงื่อนไขการใช้บริการ
- ใช้เป็นส่วนเสริม (เช่น อังกฤษ, ออสเตรเลีย) หรือระบบหลัก (เช่น สหรัฐอเมริกา)

4.สวัสดิการของการจ้างงาน

- นายจ้างให้สิทธิประโยชน์การรักษาพยาบาลแก่ลูกจ้าง
- มี 2 รูปแบบ: ซื้อประกันให้ลูกจ้าง (ประกันเอกชน) หรือจ่ายค่ารักษาโดยตรง (สวัสดิการการรักษาพยาบาล)

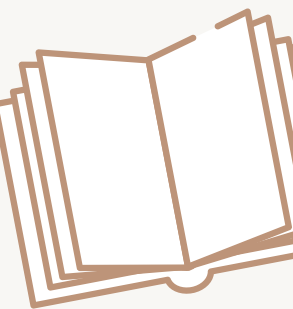

ความคุ้มครองการประกันสุขภาพ

1 **การประกันภัยค่ารักษาพยาบาล** คุ้มครองค่าใช้จ่ายเมื่อเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บ ต้องรักษาในโรงพยาบาล โดยครอบคลุมค่าห้อง อาหาร บริการทั่วไป ดูกเงินหลังอุบัติเหตุ ผ่าตัด พบแพทย์ คลินิก คลอดบุตร ทันตกรรม และพยาบาลพิเศษตามคำสั่งแพทย์

ผู้เอาประกันเลือกความคุ้มครองหลักที่ค่าห้องและอาหาร แต่ไม่สามารถเปลี่ยนผลประโยชน์สูงสุดได้ ข้อยกเว้นทั่วไปคือการรักษาที่ไม่ใช่จากเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บ เช่น ทำหมัน ศัลยกรรม ลดความอ้วน พักผ่อน โรคประสาท กามโรค และตรวจสายตา

ความคุ้มครองการประกันสุขภาพ

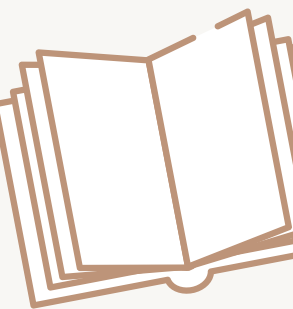

2

การประกันภัยการดูแลระยะยาว ให้ความคุ้มครองผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองในกิจวัตรประจำวันได้ ต่อเนื่อง เช่น การเปลี่ยนอิริยาบถ เดิน แต่งตัว อาบน้ำ ทานอาหาร และขับถ่าย โดยจะได้รับค่าสินไหมทดแทน รายเดือน

ข้อยกเว้นที่ไม่คุ้มครอง ได้แก่

- ไม่สามารถทำกิจวัตรได้ก่อนทำประกัน (pre-existing period)
- ไม่สามารถทำกิจวัตรได้ในช่วงรอ (waiting period)
- ฆ่าตัวตายหรือทำร้ายตัวเอง
- โรคเอดส์หรือ HIV
- พืชสุราเรื้อรัง
- สงคราม กบฏ จลาจล ก่อการร้าย หยุตงาน

ความคุ้มครองการประกันสุขภาพ

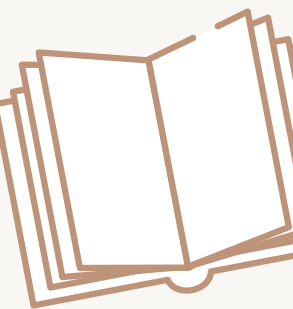

3

การประกันภัยชดเชยรายได้จากทุพพลภาพ คุ้มครองผู้เอาประกันภัยที่สูญเสียรายได้จากการบาดเจ็บ เจ็บป่วย หรือทุพพลภาพ โดยบริษัทประกันภัยจะจ่ายค่าสินไหมทดแทนรายเดือน เพื่อชดเชยรายได้ที่ขาดหายไป ความหมายของทุพพลภาพ มี 2 แบบ คือ

- **Own Occupation:** เน้นความสามารถในการประกอบอาชีพเดิม แม้ทำงานอื่นได้ แต่หากทำอาชีพเดิมไม่ได้ ถือว่าทุพพลภาพ
- **Any Gainful Occupation:** ถือว่าทุพพลภาพสิ้นเชิง เมื่อไม่สามารถทำงานใดๆ ได้เลยจากความรู้ ประสบการณ์เดิม

ข้อยกเว้นสำคัญคือ บริษัทจะไม่คุ้มครอง หากผู้เอาประกันภัยมีประวัติทุพพลภาพก่อนทำประกัน 2 ปี

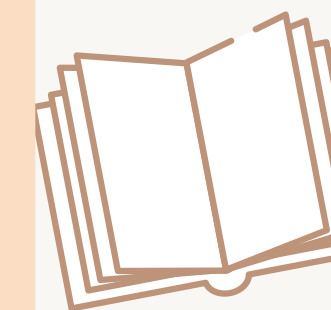
ปัจจัยการกำหนดอัตราเบี้ยประกันสุขภาพ

การกำหนดอัตราเบี้ยประกันสุขภาพ บริษัทประกันภัยจะพิจารณาจากหลายปัจจัยเพื่อประเมินความเสี่ยงของผู้เอาประกันภัย ได้แก่

- **อายุ:** ผู้สูงอายุมีความเสี่ยงสูงกว่า จึงมีเบี้ยประกันสูงกว่า
- **เพศ:** เพศหญิงอาจมีเบี้ยประกันสูงกว่าเล็กน้อย เนื่องจากระยะเวลาฟ้นตัวนานกว่า
- **ประวัติสุขภาพ:** ผู้มีสุขภาพแข็งแรงมีเบี้ยประกันต่ำกว่า
- **อาชีพ:** อาชีพเสี่ยงอันตรายมีเบี้ยประกันสูงกว่า
- **การดำเนินชีวิต:** พฤติกรรมเสี่ยงทำให้เบี้ยประกันสูงขึ้น
- **จำนวนเงินเอาประกัน:** ความคุ้มครองมาก เบี้ยประกันก็สูงตาม
- **ค่าสินไหมทดแทน:** ค่าชดเชยมาก เบี้ยประกันก็สูง

ปัจจัยเหล่านี้จะถูกนำมาพิจารณาประกอบกัน เพื่อกำหนดเบี้ยประกันที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล

การบริหารความเสี่ยงภัยการประกันสุขภาพ

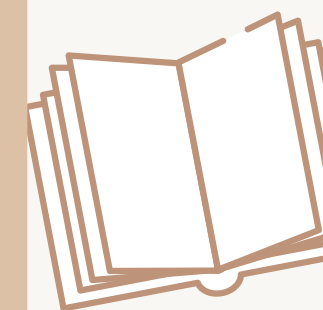

บริษัทประกันภัยจำเป็นต้องบริหารความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจประกันสุขภาพอย่างรอบคอบ เพื่อป้องกันอัตราส่วนค่าสินไหมทดแทนที่สูงเกินไป โดยมีแนวทางการบริหารความเสี่ยงหลัก 2 ประการ ดังนี้

1

การพิจารณารับประกันภัยการประกันสุขภาพ

- บริษัทจะพิจารณาสุขภาพ อายุ และประวัติสุขภาพของผู้ขอเอาประกันภัยอย่างละเอียด
- ผู้ที่มีสุขภาพไม่แข็งแรงหรือมีโรคประจำตัวอาจต้องจ่ายเบี้ยประกันสูงกว่า หรืออาจไม่ได้รับการรับประกัน
- บริษัทอาจปฏิเสธการรับประกันภัยในกรณีที่มีความเสี่ยงสูง เช่น โรคร้ายแรง
- บริษัทอาจใช้วิธีการปรับเบี้ยประกันภัยตามความเสี่ยง (risk-adjusted premium) หรือกำหนดเงื่อนไขกรมธรรม์ที่ไม่คุ้มครองโรคที่เป็นมาก่อนการทำประกันภัย (pre-existing condition)

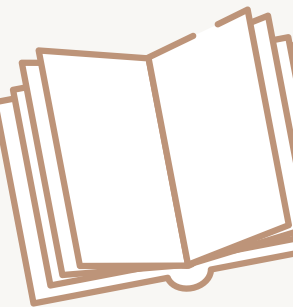
การบริหารความเสี่ยงภัยการประกันสุขภาพ

2

การควบคุมสถานะส่งเสริมทางศีลธรรม

- การให้ผู้เอาประกันภัยมีส่วนร่วมในค่าสินไหมทดแทน (risk sharing) เช่น การกำหนดค่าสินไหมทดแทนส่วนแรก (deductible) หรือการกำหนดอัตราส่วนที่ผู้เอาประกันภัยต้องรับผิดชอบ (co-insurance)
- การกำหนดขอบเขตของสิทธิประโยชน์และเงื่อนไขกรมธรรม์ เช่น ระยะเวลาอคอย (waiting period)
- การควบคุมการให้บริการทางการแพทย์ที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็น (over-service) หรือการฉ้อฉล (fraud) โดยการเป็นพันธมิตรกับสถานพยาบาลและกำหนดวิธีการจ่ายเงินที่เหมาะสม (retrospective reimbursement, prospective payment, mixed payment)
- การมีระบบตรวจสอบค่าสินไหมทดแทนที่รัดกุมและคัดสรรบุคคลากรที่มีความเป็นมืออาชีพ

การบริหารความเสี่ยงเหล่านี้จะช่วยให้บริษัทประกันภัยสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายและดำเนินธุรกิจประกันสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรณีศึกษา: ครอบครัวคุณเอกชัย

คุณเอกชัย อายุ 36 ปี เป็นวิศวกรในบริษัทก่อสร้างแห่งหนึ่ง มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 80,000 บาท เขาแต่งงานกับคุณนก อายุ 33 ปี ซึ่งเป็นครูประจำโรงเรียนมัธยม มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 30,000 บาท ทั้งคู่มีบุตรชายอายุ 6 ขวบ ชื่อน้องหลิน

คุณวิชัยตัดสินใจทำประกันชีวิตเพื่อเป็นหลักประกันให้กับครอบครัว โดยเลือกแบบประกันดังนี้:

1. ประกันชีวิตแบบตลอดชีพ ทุนประกัน 2,000,000 บาท
2. สัญญาเพิ่มเติมคุ้มครองอุบัติเหตุ ทุนประกัน 2,000,000 บาท
3. สัญญาเพิ่มเติมคุ้มครองโรคร้ายแรง ทุนประกัน 1,000,000 บาท

คุณเอกชัยจ่ายเบี้ยประกันรายปี ปีละ 50,000 บาท โดยระบุผู้รับผลประโยชน์เป็น คุณนก (ภรรยา) 70% และน้องหลิน (บุตรชาย) 30% หลังจากทำประกันได้ 3 ปี คุณเอกชัยประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ขณะเดินทางไปทำงาน ส่งผลให้เขาเสียชีวิตในที่เกิดเหตุ

กรณีศึกษา: ครอบครัวคุณเอกชัย

ให้นักศึกษาวิเคราะห์กรณีศึกษาดังนี้

1. ผู้รับผลประโยชน์จะได้รับเงินจากกรมธรรม์ประกันชีวิตของคุณเอกชัยเป็นจำนวนเท่าใด อธิบายการคำนวณ
2. หากคุณเอกชัยไม่เสียชีวิต แต่ทุพพลภาพถาวรสิ้นเชิงจากอุบัติเหตุ เขาจะได้รับความคุ้มครองอย่างไรบ้าง
3. ในกรณีที่คุณเอกชัยเสียชีวิตด้วยโรคมะเร็ง (ไม่ใช่อุบัติเหตุ) ผลประโยชน์ที่ครอบครัวจะได้รับจะแตกต่างจากกรณีอุบัติเหตุอย่างไร
4. หากคุณเอกชัยต้องการให้ครอบครัวมีรายได้ต่อเนื่องหลังจากเขาเสียชีวิต เขาควรพิจารณาทำประกันชีวิตแบบใดเพิ่มเติม
5. จากกรณีนี้ คุณคิดว่าคุณนกควรพิจารณาทำประกันชีวิตด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

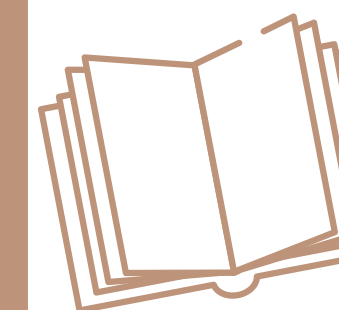
บทสรุป

การประกันสุขภาพเป็นการประกันภัยที่ให้ความคุ้มครองค่ารักษาพยาบาลเมื่อผู้เอาประกันภัยเจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุ โดยครอบคลุมค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าห้องพัก ค่าอาหาร ค่าผ่าตัด ค่ายา ค่าตรวจ และค่ารักษาพยาบาลอื่นๆ ตามเงื่อนไขของกรมธรรม์

ความคุ้มครองหลักๆ ของประกันสุขภาพ

- ค่ารักษาพยาบาลในโรงพยาบาล: คุ้มครองค่าใช้จ่ายเมื่อต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล เช่น ค่าห้อง ค่าอาหาร ค่าบริการทางการแพทย์
- ค่ารักษาพยาบาลผู้ป่วยนอก: คุ้มครองค่าใช้จ่ายเมื่อเข้ารับการรักษาโดยไม่ต้องนอนโรงพยาบาล เช่น ค่าตรวจ ค่ารักษา ค่ายา
- ค่าผ่าตัด: คุ้มครองค่าใช้จ่ายในการผ่าตัด
- ค่าชดเชยรายได้: ชดเชยรายได้เมื่อต้องหยุดงานเพื่อเข้ารับการรักษา
- ค่ารักษาพยาบาลกรณีฉุกเฉิน: คุ้มครองค่ารักษาพยาบาลกรณีฉุกเฉิน
- ค่ารักษาพยาบาลอื่นๆ: เช่น ค่าคลอดบุตร ค่าทำฟัน

บทสรุป

ปัจจัยที่มีผลต่อเบี้ยประกันสุขภาพ อายุ เพศ ประวัติสุขภาพ อาชีพ จำนวนเงินเอาประกันภัย

การบริหารความเสี่ยงภัยของบริษัทประกันสุขภาพ:

- การพิจารณารับประกันภัย โดยคำนึงถึงสุขภาพและอายุของผู้เอาประกันภัย
- การควบคุมสภาวะส่งเสริมภัยทางศีลธรรม โดยให้ผู้เอาประกันภัยมีส่วนร่วมในค่าสินไหมทดแทน
- การเป็นพันธมิตรกับสถานพยาบาล เพื่อควบคุมค่าใช้จ่าย

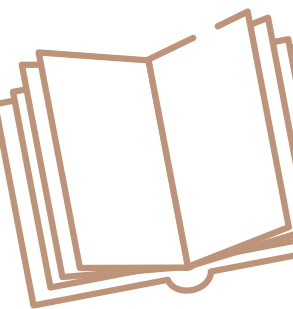

คำถามท้ายบท

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. จงให้ความหมายของการประกันสุขภาพหมายถึงอะไร
2. ปัญหาเมื่อประชาชนประสบเมื่อเกิดการเจ็บป่วยเกิดจากสาเหตุอะไรบ้าง
3. ลักษณะสำคัญของการประกันสุขภาพ มีอะไรบ้าง จงอธิบาย
4. แบบของการประกันสุขภาพมีกี่แบบอะไรบ้าง จงอธิบายโดยละเอียด
5. ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการรักษาพยาบาลมีอะไรบ้าง ที่ประกันสุขภาพคุ้มครอง
6. การประกันสุขภาพจะไม่คุ้มครองการเข้าพักรักษาตัวจากกรณีต่อไปนี้
7. การประกันภัยการดูแลระยะยาวต่อไปนี้ไม่คุ้มครองมีอะไรบ้าง จงอธิบาย
8. ทุพพลภาพมีกี่แบบอะไรบ้าง จงอธิบาย
9. ปัจจัยกำหนดอัตราเบี้ยประกันภัยของการประกันสุขภาพมีอะไรบ้าง จงอธิบาย
10. การบริหารความเสี่ยงภัยจากการประกันสุขภาพมีอะไรบ้าง จงอธิบาย

บรรณานุกรม

- จี๊ตวดี ชัยรัตน์. (2560). **การบริหารความเสี่ยงภัยและการประกันภัยในศตวรรษที่ 21** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มุกดา โคหกุล. (2541). **การประกันภัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย.**ธุรกิจประกันภัย อดีตปัจจุบันอนาคต**.ค้นเมื่อ 16 มกราคม 2560.
จาก <http://www.oic.or.th/th/consumer/87697>
- สมาคมประกันวินาศภัย. (2549). **คู่มือวิชาการประกันภัย: คณะอนุกรรมการส่งเสริมการประกันภัยประจำปี 2548-50**. กรุงเทพฯ: สมาคมประกันภัยวินาศภัย.

THANK
YOU!

